

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/59/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2221201309
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Benkovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2221201309.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Janka Benkovičová a sudcov: JUDr. Ľubica Bundzelová a Mgr. Matúš Staríček, v právnej veci navrhovateľky: A. B., C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. E. XXX/XX, F., a manžela navrhovateľky: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. E. XXX/XX, F., o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletému dieťaťu: B. B., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenému procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, o odvolaní manžela navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 9P/18/2021-181 zo dňa 19.01.2022, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **r u š í** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. rozviedol manželstvo účastníkov konania uzavreté dňa 25.11.2000 pred bývalým Okresným úradom v Dunajskej Strede, zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu v Šamoríne vo zväzku 16, ročník 2000, strana 113, poradové číslo 66; výrokom II. maloletého B., nar. XX.XX.XXXX zveril do osobnej starostlivosti matke s tým, že matka ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok; výrokom III. otcovi maloletého uložil povinnosť platiť výživné na maloletého mesačne vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené dieťa a neploleté dieťa určené v ustanovení § 2 písm. c/ zákona č. 601/2003 Z.z. v platnom znení, vždy do 15. dňa tohto ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc od doručenia tohto rozsudku; výrokom IV. styk otca s maloletým neupravil a výrokom V. rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

Svoje rozhodnutie odôvodnil právne § 18, § 19 ods. 1 až 3, § 23 ods. 1 až 3, § 24 ods. 1 až 3, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1 až 5, § 63 ods. 1, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1 a 2 Zákona o rodine (zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov), čl. 3 a čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie, čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

Vecne rozhodnutie odôvodnil tým, že navrhovateľka sa návrhom doručeným súdu dňa 29.03.2021 domáhala rozvodu manželstva a úpravy práv a povinností rodičov k maloletému B., nar. XX.XX.XXXX. Maloleté dieťa žiadala zveriť do svojej osobnej starostlivosti, otca žiadala zaviazat' k plateniu výživného sumou 185 eur mesačne. Návrh odôvodnila tým, že manželstvo uzatvorili po 7 ročnej známosti. Z manželstva pochádzajú dve deti, z ktorých jedno je už ploleté. Ich manželstvo bolo spočiatku harmonické, pokazilo sa to od smrti matky manžela navrhovateľky. Posledné 4 roky spolužitia boli sprevádzané agresivitou manžela, ktorý začal holdovať nadmerného užívaniu alkoholických nápojov. Pod vplyvom alkoholických nápojov bol agresívny, terorizoval celú rodinu, vyhrážal sa zabitím

navrhovateľke, tvrdil, že vyhodí ich do vzduchu, že ich vyvezú v čiernych vreciach na cintorín, neustále sa vyhrážal ich likvidáciou. Navrhovateľka bola nútená dňa 18.01.2021 podať na manžela oznámenie, kedy bolo voči nemu začaté trestné stíhanie, následne sa vyhrážal, že prostredníctvom plynového kotla vyhodí ich dom do vzduchu. Dňa 26.02.2021 navrhovateľka podala ďalšie trestné oznámenie, kedy bolo voči nemu začaté aj trestné stíhanie. Bolo vznesené obvinenie zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby. Následne bol vzatý do väzby v ÚVTOS Leopoldov. Manžel navrhovateľky bol vypočutý jednak dožiadaným Okresným súdom v Trnave, ako aj na pojednávaní dňa 19.01.2022, kedy opakovane uviedol, že nesúhlasí s návrhom na rozvod manželstva, pretože sa celé udialo za jeho chrbtom, nebol s návrhom oboznámený pred jeho podaním na súd, „inak by s tým súhlasil“. Poukázal na to, že keď sa navrhovateľka chcela rozviest', mala to urobiť v čase, keď nebol vo vezení. Opakoval, že je nevinný a „nič z toho nespravil“.

Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že vzťahy medzi manželmi sú tak vážne a trvalo rozvrátené, že ich manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie ich manželského spolužitia. Manželský vzťah je už 4 roky nefunkčný po výchovnej, biologickej aj sociálnej stránke. S návrhom na rozvod manželstva manžel navrhovateľky nesúhlasil, k úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu nemal námietky. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že súd pri rozhodovaní o výživnom musí nielen cieľovo zhodnotiť pomery účastníkov ale musí prihliadať aj na odôvodnené potreby oprávneného - maloletého, ale aj zhodnotiť schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného (v tomto prípade manžela navrhovateľky). Vykonaným dokazovaním bolo zistené, že toho času sa manžel navrhovateľky nachádza vo väzbe, prebieha voči nemu trestné konanie na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 14T/17/2021 pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby. Ďalej mal súd za preukázané, že manžel navrhovateľky nie je zapojený do pracovnej činnosti za odmenu. Zo správy Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby z 19.04.2021 vyplýva, že manželovi navrhovateľky bola ponúknutá možnosť zaradenia do práce na pracovisko „Ručné šitie obuvi“, ktorú ponuku zatiaľ nevyužil. Na pojednávaní dňa 19.01.2022 manžel navrhovateľky potvrdil túto skutočnosť, že nie je zaradený do práce a nemá žiadny príjem. Čo sa týka styku otca s maloletým dieťaťom, tento súd neupravil z dôvodu, že na strane otca sú obmedzenia (je vo väzbe). O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na § 52 CMP (zákona č. 161/2015 Z. z. - Civilného mimosporového poriadku).

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie manžel navrhovateľky, ktorý s rozvodom manželstva nesúhlasil. Odvolanie odôvodnil tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Nesúhlasil s rozvodom, nakoľko neboli splnené procesné podmienky, keďže súd mu pred rozhodovaním nepredložil ani nedoručil písomné podklady zo šetrenia pomerov oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Z pojednávania, ktoré sa konalo na Okresnom súde v Dunajskej Strede dňa 19.01.2022 mu nebola doručená zápisnica, iba rozsudok z pojednávania. Pri vyjadrení k veci žiadal súd, že ak manželstvo rozvedú, aby priezvisko Košťál ďalej už jeho deti nepoužívali. Tiež uviedol, že mu nebolo umožnené položiť otázku navrhovateľke, keď to sudkyňa zamietla. Uviedol, že nemá žiadne informácie o mieste pobytu manželky a dieťaťa, nakoľko sa na adrese trvalého pobytu dlhší čas nezdržiavajú, informácie má z výpovede svedkov v trestnom konaní. Manželku a deti má stále rád. Od 26.02.2021 ho vzali do väzby a odvtedy nemá informácie o deťoch, ich zdravotnom stave či spoločnom majetku. Obáva sa o zdravý vývin detí a (o absenciu) otcovského vzoru pri ich dospievaní. Podľa svedectiev susedov nie je výchova detí v norme alebo je mimo očakávania výchovy jeho manželky, lebo z výpovede svedkyne zo spisu 14T/17/2021 zo dňa 16.02.2022 zo strany 3, druhá otázka OP: „Viete sa vyjadriť ako sa zmenila situácia u poškodených po vzatí obž. do väzby? odpovedá svedok: trošičku sa to zlepšilo, ale aj potom som počula kriky aj plač, v noci o 11:00 hod., utekajú hore dole po schodoch, Kevin plače a reve. Nie tak často, ale počuť. To je len môj názor, ale určite má malol. nejaké psychické problémy.“ Manžel navrhovateľky uviedol, že to potvrdzuje, že hádky neboli dôvodom jeho prítomnosti, vyčíňania, ale dôkladne premyslené konanie, keď pred podaním návrhu na rozvod ho nechala zavrieť za vymyslený trestný čin. Po prečítaní výpovede A. Cs. z hlavného pojednávania zo dňa 16.02.2022 zo spisu 14T/17/2021 sa manželka s deťmi odsťahovala na neznáme miesto. Odvtedy nevie o nich vôbec nič, ani o ich zdravotnom stave či psychickom stave, štúdiu, trávenia voľného času. Informácie o nich nemá ani jeho rodina, s ktorou predtým boli v častom kontakte. To len vypovedá o neschopnosti normálnej výchovy detí jeho manželkou.

Navrhovateľka s odvolaním manžela nesúhlasila a žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Uviedla, že naďalej trvá na rozvoze manželstva a úprave práv a povinností k maloletému synovi v zmysle jej návrhu. Zopakovala, že ich manželstvo už dlho neplní svoju funkciu. Ak jej manžel uvádza, že je starostlivý a vzorný otec, opak je pravdou. Správanie sa jej manžela sa len stupňovalo a bolo neznesiteľným. Vyhrážal sa jej a aj deťom, vulgárne im nadával, opakovane sa k nim nevhodne správal. Navyše s deťmi nechodil k lekárovi ani na rodičovskom združení nikdy nebol. Keď deti potrebovali odviezť do nemocnice, bol opitý. Odkedy sa deti narodili, neprejavoval záujem o aktivity s nimi. Deti boli smutné, keď ani jednému neprišiel na záverečný program do škôlky predtým ako išli do 1. ročníka. Jeho spomínanie na otcovský vzor pri dospievaní detí je až cynické. Deti nenaučil ani bicyklovať a syna učila korčuľovať jej dcéra. Keď prišiel domov z práce, namiesto trávenia času s deťmi išiel v podnapitom stave spať. Odmietal liečenie i akúkoľvek komunikáciu. Vrcholom bolo, keď ich ohrozil na živote. Maloletý preto naďalej plakal, keď (jej manžel) nebol už doma od 26.02.2021, lebo deti boli psychicky poznačené jeho správaním. Navrhovateľka tiež uviedla, že jej manžel dlhodobo nebol v kontakte so svojím otcom a na návštevu k nim skoro nikto nechodil. Pre jeho nevhodné správanie si nemohli pozývať deti k sebe svojich priateľov. Jej manžel dlhodobo tajil svoje finančné ťažkosti, skrýval korešpondenciu a vyhlasoval, že všetko je jeho. Ak by mal syna rád, tak by nežiadal, aby si deti zmenili priezvisko.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie manžela navrhovateľky bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď dospel k záveru, že odvolanie manžela navrhovateľky je dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom,
- c) súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

Odvolaním namietanou vadou konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, sa rozumie také porušenie práv účastníka konania, v dôsledku ktorého mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Pod odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle konštantnej súdnej judikatúry rozumie taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Civilný sporový poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov (viď napr. rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 102/04, ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/102/2001 a 5Cdo/93/2000). Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, a tým odňal účastníkovi jeho procesné práva. Pre súdne konanie je tiež dôležitá zásada predvídateľnosti rozhodnutí súdu. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup súdu pri konaní a rozhodovaní. Účastníci by nemali byť zaskočení takým postupom súdu, ktorý nemá oporu v predvídateľnom právnom postupe súdu, ktorý je v súlade s procesným právom a jeho pravidlami (uznesenie NS SR č. k. 5Cdo 189/2010 z 24.05.2011, č. k. 7Cdo 42/2010 zo 17.10.2011). Vadou konania je i okolnosť, že pri vykonávaní dokazovania nebolo postupované v súlade s príslušnými ustanoveniami CSP, napr. ak súd nevykonal dokazovanie na pojednávaní, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, listinný dôkaz nebol vykonaný zákonným spôsobom, účastníkovi v rozpore so zákonom nebolo poskytnuté právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali a pod.

V zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP zákonným dôvodom pre zrušenie rozhodnutia okrem iných je i existencia vady konania, ktorá sa prejavila v takom nesprávnom procesnom postupe, ktorým súd znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v odvolacom konaní. V danom prípade došlo k vážnemu porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že súd nedodrжал zákonný postup pre dokazovanie. Všeobecný súd je povinný a oprávnený v nesporových konaniach vykonávať dôkazy nielen v rozsahu svojej zákonnej kompetencie, ale aj v rozsahu ústavnej zodpovednosti za zistenie skutkového stavu, ktoré nemôže závisieť od vôle účastníkov konania. Procesný postup súdu prvej inštancie, ktorým v mimosporovom procese získané dôkazy (ktoré sú obsahom spisu) nevykonal riadne alebo nevykonal vôbec, má vplyv na posúdenie skutkového stavu veci z hľadiska jeho komplexnosti a presvedčivosti. Nevykonanie dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno tiež kvalifikovať ako porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení).

Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 188 ods. 1 CSP, súd vykonáva dôkazy na pojednávaní.

Z ust. § 187 ods. 1 a 2 CSP vyplýva, že za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 204 CSP, dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené.

V mimosporových konaniach je súd povinný zistiť skutočný stav veci (§ 35 CMP). Účastníci sú síce povinní úplne a pravdivo opísať skutkové okolnosti potrebné na rozhodnutie (§ 32 ods. 1 CMP), no musí ísť o tvrdenia overiteľné dokazovaním. Na účel splnenia povinnosti zistiť skutočný stav veci musí súd v mimosporovom konaní v zásade vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci (§ 36 CMP). Osvojiť si môže len zhodné skutkové tvrdenia účastníkov, a to tiež len vtedy, ak nemá pochybnosti o ich pravdivosti a iba ak nie sú v rozpore s vykonaným dokazovaním (§ 37 CMP). Skutkový stav zisťuje súd na pojednávaní dôkaznými prostriedkami (§ 188 ods. 1 CSP), medzi ktoré patrí aj dôkaz listinou, výsluch účastníka či znalecké dokazovanie.

V prejednávanej veci k zhodným tvrdeniam účastníkov konania nedošlo, a preto bolo nutné skutkové a právne závery súdu prvej inštancie oprieť o v konaní vykonané dôkazy. Z obsahu spisového materiálu ale vyplýva, že súd prvej inštancie okrem výsluchu účastníkov nevykonal riadne dokazovanie oboznámením sa so zabezpečenými listinnými dôkazmi a nie je potom zrejmé, na základe čoho prvoinštančný súd dospel k svojim skutkovým zisteniam, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, keď v konaní podstatné listinné dôkazy vykonané neboli.

Po oboznámení sa s priebehom pojednávaní vykonaných v prejednávanej veci odvolací súd zistil, že na pojednávaní dňa 01.06.2021, ktoré sa konalo v neprítomnosti manžela navrhovateľky, bola vypočutá navrhovateľka. Na pojednávaní dňa 19.01.2022 súd prvej inštancie vypočul oboch účastníkov konania a v rámci ďalšieho dokazovania ich oboznámil so sobášnym listom, rodným listom maloletého dieťaťa, výpoveďou otca pred dožiadaným súdom a zárobkovými výkazmi rodičov, no nie spôsobom zodpovedajúcim riadnemu vykonaniu dokazovania, nakoľko v jednotlivých prípadoch bol oboznámený

len názov listiny bez jej prečítania alebo oboznámenia jeho podstatného obsahu, pričom zo zápisnice o pojednávaní nevyplýva, že pri oboznamovaní listín šlo o postup v zmysle ust. § 204 CSP časti vety za bodkočiarkou. Taktiež oboznámenie sa so „zárobnými výkazmi rodičov“ nemožno považovať za riadne vykonanie dôkazov, keďže z uvedeného nie je možné identifikovať konkrétne dôkazy majúce slúžiť na zistenie zárobných pomerov rodičov. Z obsahu zápisnice o pojednávaní zo dňa 19.01.2022 tiež vyplýva, že súd prvej inštancie mal oboznámiť aj správu z ÚVTOS Leopoldov a uznesenie OR PZ DS ČVS:ORP-149/2-VYS-DS-2021 z 11.03.2021, odvolací súd však po vypočutí si audiozáznamu z predmetného pojednávania zistil, že k oboznámeniu týchto listín nedošlo. Súdu prvej inštancie je tiež nutné vytknúť, že v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku poukázal na „správu zo šetrenia výchovného prostredia“, ktorá nebola na pojednávaní ako dôkaz vykonaná.

Vo všeobecnosti platí, že ak zákon upravuje spôsob vykonania dôkazu, jeho vykonanie je možné iba spôsobom v zákone upraveným. Ak sa tak nestane, nemožno považovať vykonanie dôkazu za uskutočnené, čoho dôsledkom bude, že na dôkaz vykonaný v rozpore so zákonom nie je možné prihliadať. To platí aj pre vykonanie dôkazu listinou. Zákon stanovuje, že dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené. Z uvedeného vyplýva, že súd zisťuje tvrdené a preukazované skutočnosti z listín tak, že sa nimi oboznámi a výsledok tohto postupu uvedie v odôvodnení rozsudku alebo iného konečného rozhodnutia v zmysle § 200 ods. 2 CSP. Spôsob vykonania dôkazu listinou musí vyplývať zo zápisnice o pojednávaní. V zápisnici o pojednávaní musí byť uvedené presné označenie listiny, ktorá bola prečítaná (oboznámená), resp. jej časť. Vykonanie dôkazu oboznámením sa s celým súdnym spisom, resp. iným spisom, nie je správne, pretože nemožno preskúmať, ktoré konkrétne dôkazné prostriedky zo spisu boli použité (R 20/1979).

Vzhľadom k tomu, že súd prvej inštancie vyššie uvedeným spôsobom nepostupoval, odňal manželovi navrhovateľky možnosť konať pred súdom, a to vykonávať procesné úkony v rámci dokazovania a realizovať tak jeho právo na súdnu ochranu, garantované článkom 46 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.). Takéto závažné pochybenie, keď súd dôkazy nevykonal riadne, nemôže účinne napraviť až súd v druhom stupni. Takýto intenzívny zásah do práva na spravodlivý proces, vzhľadom na jeho povahu a intenzitu, nie je možné v odvolacom konaní napraviť.

Podľa § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého rozhodnutia. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konania spĺňajúce garancie spravodlivosti a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESĽP, porovnaj napr. rozsudok *Garciaruiz v Španielsko* z 21.1.1999) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené, rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (*Georiadis c. Grécko* z 29.5.1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19.2.1998). Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 45 ods. 1 Ústavy a článku 36 ods. 1 Listiny

je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpovede na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“ Účelom odôvodnenia rozhodnutia predovšetkým je preukázať správnosť rozhodnutia a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia - musí byť teda preskúmateľné.

Vychádzajúc z pomerne stručného odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, s poukazom na § 220 ods. 2 CSP a jeho výklad, je zrejmé, že prvoinštančný súd sa danými kritériami neriadil, v dôsledku čoho je potrebné konštatovať i nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia. Súd prvej inštancie sa tiež bližšie argumentačne nevenoval otázke zverenia maloletého dieťaťa, stanovenej úpravy zastupovania a správy majetku maloletého dieťaťa (jej súladu s § 28 ods. 1 až 3 Zákona o rodine), otázke určenia počiatku vyživovacej povinnosti, ktorá bola súdom prvej inštancie určená „počnúc od doručenia tohto rozsudku“ napriek tomu, že ide o určenie vyživovacej povinnosti na čas po rozvode (t. j. po právoplatnosti výroku o rozvode manželstva, ku ktorej dosiaľ nedošlo), pričom celkovú úpravu výkonu rodičovských práv a povinností nepodoprel dôkazmi v spise síce zabezpečenými, no riadne nevykonanými (ako je uvedené vyššie).

Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov musel napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie s použitím ust. § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude vykonať vo veci riadne dokazovanie oboznámením jednotlivých listín, ktoré sú obsahom spisu, vzhľadom na odstup času vykonať šetrenie aktuálnych pomerov účastníkov konania, účastníkov konania opätovne vypočuť, umožniť im sa k vykonaným dôkazom vyjadriť a následne aplikovať a správne interpretovať príslušné ustanovenia Zákona o rodine týkajúce sa rozvodu manželstva a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode. Po vykonaní a doplnení dokazovania súd prvej inštancie vo veci opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie náležite a v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP odôvodní. V novom rozhodnutí súd rozhodne i o náhrade trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

Senát odvolacieho súdu toto uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).